

 *Ekerö-Munsö
hembygdsförening*

Året som gått
2011

Ekerö-Munsö hembygds- förening har som mål . . .

*att inom sitt verksamhetsområde
främja hembygdens kultur och
verka för vården av natur,
landskap och miljö; den
skall värna om och vårda
bygdens kulturarv och föra
det vidare till kommande genera-
tioner.*

Eftersom Ekerö-Munsö hembygdsförenings verksamhet bygger på ideella insatser måste prioriteringar av olika insatser göras, men genom många och engagerade medlemmar ökar möjligheten att leva upp till målsättningen. Styrelsen tackar alla medlemmar och olika samarbetspartners för det gångna året och hälsar nya medlemmar välkomna!

Karin Balck-Åhlen

Inblickar i

Ekerö – Munsö hembygdsförenings verksamhet

Bokskatter om vikingatid (8 febr)

Vad vore Ekerö och Munsö utan den historiska kopplingen till vikingatiden? Under 2011 har det uppmärksammats på olika sätt, där också hembygdsföreningen spelat en roll. Vid sammankomsten handlade det om en uppskattad presentation av intressanta böcker, som Åsa Sjöberg gör på biblioteket i Tappström.

Kafédag, Ekebyhov med "Liten antikrunda" (3 apr)

På kafédagen genomfördes en något annorlunda liten antikrunda än vanligt. Eftersom Wrangelska salen var avstängd för renovering ersattes "Tingen talar", som ju bygger på en genomgång av publikens medhavda föremål inför en samlad skara åhörare under någon dryg timme, av löpande värdering under ett par timmars tid.

Tillströmningen av besökare var ändå god och ett antal intressanta gamla och blivande antikviteter visades upp för vår konstintendent *Lars Gundberg*. Intresset för att få sina mer värdefulla ägodelar värderade verkar oförändrat stort och traditionen med "Tingen talar" kommer att så småningom återupptas.

Vårvandring i Älby hage till Stafsund (18 maj)

Den traditionella vårvandringen ägde rum i ett väder som fram emot kvällen blev skönt att vandra i efter att dagen börjat med något mer osäkra väderutsikter. Vägen över sjöängarna från Nyckelby och utmed Norrsundet fram emot Stafsund leddes av *Ivar Danefjäll*. Det gavs många intryck av en grönskande natur och ett intensivt fågelliv. Vid Stafsund tog *Lars Gundberg* emot och berättade om herrgårdens historia, innan deltagarna inmundigade en smörgås och ett glas vin före avfärden med ordinarie buss.

Bertil Ifwers museum (21 maj)

Mycket folk och bra väder gjorde Öppet Husdagen lyckad. *Thomas Jacobsén* informerade om museet i stora drag. Därefter följde guidningar genom de olika rummen med presentation av olika föremål, dess historia och användning. Filmer om svunnen tid

visades och besökarna fick frågor besvarade allt ifrån museets tillkomst som innehåll och bruk. Det mest slående är att Det gamla och dess historia är av intresse för så många, inte minst växer intresset även hos de yngre. På Munsö var trädgårdsmästerier, frukt- och grönsaksodlingar en viktig näring. Via föremålen och dess historia får man en inblick i ett stycke svensk lokalhistoria från en ö med anor från vikingatiden. Ej att förglömma är serveringen av kaffe med

hembakat bröd och musikunderhållningen.

Om Intresseföreningen Bertil Ifwers museum kan berättas: *Bertil Ifwer föddes på Ekerö 1925 och flyttade till Söderby gård på Munsö med sina föräldrar på 1930-talet. Gifte sig med Ingrid på 50-talet och flyttade samtidigt till hennes föräldragård på Solvik. Logen med 8 rum är nu museet. Samlarintresset fanns redan i unga år. Samlandet på logen vid Solvik fortsatte i större skala i början på 1980-talet och består idag till största delen av bruksföremål från trakten, men även tidskrifter och dokument. Bertil Ifwer avled 27 april 1994.*

Intresseföreningen bildades 1995 av en grupp Munsöbor för att i Bertil Ifwers anda bevara och utveckla samlingarna till ett hembygdsbevarande museum. Ordf sedan starten är *Thomas Jacobsén*.

Blomningsfest (29 maj)

Denna blomningsfest har en tradition som börjar 1 juni 1947 (!!). Så här formulerades festens bakgrund och mening i skriften

Ekerö Förr och Nu av dåvarande kyrkoherden *Henry Röttorp*: *Kyrkohelg i blomning firas i församlingen. En lika viktig tradition för kyrkan som för bygden. Efter den kalla vintern, längtar vi efter värme och ljus, som ger växt och liv. Denna ljusets och blommornas fest har gjort livsmod och framtidstro för generationer i församlingen. Låt denna dag bli en bestående kulturfest i församlingen.*

Och ännu en gång har Hembygdsföreningen medverkat till denna hyllning av värme och ljus.

Sommarutflykten (7 aug)

... den här gången under temat Munsö från forntid till idag – kulturhistorisk rundresa:

Bussresan gick alltså till Munsö med guidning efter vägen vid bl.a. Stafsunds, Rastaborgs, Menhammars, Kårsö och Österås gårdar. Vid Husby gård serverades kaffe av *Bengta Redlund* och *Kerstin Balck-Ahlén*. *Lars Andersson* berättade om gårdens historia och verksamhet.

Sedan fortsatte färden till Sluts brygga via bl.a. Norrby gård och därefter tillbaka till Munsö kyrka, Bona gård samt Munsö gamla och nya centrum. Guider var *Lars Gundberg* och *Thomas Jakobsén*. Lunch som iordningställts av *Kerstin Lindberg* intogs på församlingsgården. Eftermiddagen ägnades åt Lötens sandtag med Laxsjön. Guide var här *Bengt Haglund*. Det blev en givande och trevlig rundtur på Munsö för de c:a 50 medlemmar som deltog.

Helgösamhället – den gåtfulla ön (3 sept)

Linda Wählander, arkeolog och museipedagog, berättade redan vid årsmötet (20 mars) om *Det unika med Helgö*. Vid hembygdsföreningens sammankomst första lördagen i september lotsade hon deltagarna i grupper genom det intressanta fornlämningsområdet på Helgö. Låt oss här saxa lite information ur en artikel i Mälaröarnas Nyheter - Linda brinner för historia:

Hennes guidningar är inte bara en visning rakt upp och ner. Linda vill både informera, ge en upplevelse och väcka lite nyfikenhet. – På Helgö försöker jag ha en historisk dräkt på mig. ... Vad är det då som är så speciellt med Helgö?

Man har begravt folk under många år här, även före vikingatiden. Gravarna är väldigt annorlunda, mera som gårdsgravfält med brandgravar där man är kremerad. Man har inte hittat några skelettgravar och det är en tydlig skillnad mot Björkö. Det finns fynd från åtminstone 200-talet på Helgö. ... märkliga fynd som gjorts med bl.a. en buddhafigur och en irländsk biskopskräkla som är från vikingartiden.... På den här lilla ön har man t.ex. hittat mycket guldmynt från romerska kejsare.

Öppet Hus (2 okt)

En dag för samvaro och upplevelser i hembygden bl.a. genom bildvisning och utställningar. *Birgitta Berglund* hade ett par

bildvisningar samt berättade personligt om motiven från Träkvista och hembygdsgården som tidigare stått i Trävista by. Dessutom hade hennes anfäder varit skeppare på Mälaröbåtar som visades i uppsatta planscher.

Thomas Jacobsén hade också en filmvisning om isstacken vid Lindö och passade samtidigt på att berätta om filmens tillkomst samt det hårda

arbetet med filmdokumentationer och filmers arkivering. Den goda stämningen under dagen förstärktes genom att Stämskruvarna stod för ett uppskattat musicerande.

Ekeröhistorier

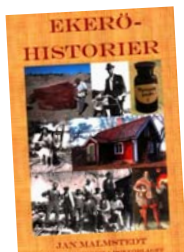
På Ekerö och Munsö finns många kända och okända historier, både allvarliga och roande. *Jan Malmstedt* har letat upp och berättar dem i sin nya bok *Ekeröhistorier*. Hembygdsföreningen har kunnat medverka och stödja bokprojektet genom ett bidrag från Riksantikvarieämbetet, vars syfte är lyfta fram industri- och arbetslivshistoria på Ekerö.

Från en träff på Biblioteket i Tappström (4 okt) kunde Mälaröarnas Nyheter berätta:

Nästintill publikrekord var det när Jan Malmstedt presenterade sin nya bok "Ekeröhistorier". Nära hundra personer kom för att bl.a. höra om "Vildmarkens ros", "Pråm-Greta" och nya fakta kring "Fantans hög".

Om boken kan också berättas:

"Ekeröhistorier" berättar varför skulpturerna på Riksdagshuset hänger ihop med meteoritnedslaget i Björkfjärden. Jungfrusundsarbetarnas "potatisuppror" får sin förklaring i historien om hur Mälaröarna blir ett av de starkaste fästena för den revolutionära, syndikalistiska rörelsen. Hur grusgroparna utvecklas från "bondgropar" till modern storindustri berättas. Vi följer med drottningens livläkare hem till en galen torpare som behandlas med ättika och iskallt vatten. Och så får vi tips på gamla seder och bruk från Mälaröarna.

Berättarafton framför brasan i Kungssalen på Stafsund (25 nov)

En idrottsklubb speglar inte bara sin egen historia utan gör också en tidsresa i samhällets förändring. Temat vid denna berättarafton var:

”Nedslag i Ekerö IK:s 90-åriga Historia.”

En idrottsklubb är på många sätt hjärtat i sin hembygd. Inom nuvarande Ekerö kommun hittar vi ett rikt och framgångsrikt utbud av idrottsverksamhet och föreningar. Ekerö IK bildades 1921 och firade alltså 2011 90 år. Vid årets berättarafton på Stafsund valde därför Ekerö Munsö Hembygdsförening att uppmärksamma Ekerö IK genom några vittnesmål från olika epoker:

- Starten speglades av Birgitta Berglund, som är dotter till en av de som bildade Ekerö IK.
- 60- och 70-talet berättade Jan Byström om, som då var med och byggde upp en omfattande ungdomsverksamhet och som var ordf. 1969 – 1971.
- 80- och 90-talet fick vi en inblick i genom Christer Berglund, som var en drivande kraft i utvecklingen under denna period bl.a vid tillkomsten av ishallen vid Träkvistavallen. Dessutom var han ordf. under ett par perioder.
- Nutid och kanske lite framtid. Här medverkade Ekerö IK:s nuvarande ordf. Anders Huldt och berättade bl.a. om verksamheten med 1800 aktiva medlemmar, varav en tredjedel är tjejer.

Julmarknad på Ekebyhov (4 december)

Ett hundratal besökare hittade till Hembygdsföreningens rum på Julmarknaden och kunde där få en pratstund om hembygd och aktuell information i kombination med glögg och pepparkakor. Men många dröjde sig också kvar och tog del av det bildspel som Rune Nordström sammanställt om ”Vägsträckan Nockeby – Träkvista” och hur den hade förändrats. Diskussionen kunde blev här livlig - vilken kurva som var vilken och vilka som kört i diket vid olika ställen och tillfällen. De gamla broarna var också något som väckte uppmärksamhet.

Foto: Lars Isacson, Hans Berglund och Ernst Wingborg.

Ekerö – Munsö hembygdsförenings styrelse har under 2011 bestått av

Kerstin Balck-Ahlén (ordf), Lars Gundberg (v.ordf),
Harriet Wingborg (kassör), Ernst Wingborg (sekr), Ulf Björnsjö,
Jan Byström, Thomas Jacobsén, Yvonne Johansson, Åsa Sjöberg,
Ulla Wistrand och Linda Wåhlander.

Ombud till Stockholms läns hembygdsförbunds årsmöte 2011 var
Kerstin Balck-Ahlén, Ernst och Harriet Wingborg. Lars Gundberg
är ledamot av styrelsen för länsförbundet.

Samarbetet med Studieförbundet Vuxenskolan har under året stärkt
genom att Yvonne Johansson nu ingår i styrelsen för studieförbun-
det.

Ekerö-Munsö hembygdsförening

Ekerö-Munsö hembygdsförening

Plusgiro: 207856-6

www.hembygd.se/stockholm/ekeromunso

Ekerö-Munsö hembygdsförening

Ordförande: Kerstin Balck-Ahlén.

Nyckelby gård, 178 90 Ekerö

Tel. 08-560 202 18.

e-post: kerstin.balck-ahlen@telia.com

Vice ordförande: Lars Gundberg.

Tel 08-56021250.

e-post: lars.gundberg@bukowskis.com